

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/128
Toplantı Tarihi/Sayısı : 18.4.2024/40
Karar Numarası : 2024/368
Başvuran : A. P.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, 672 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Kanun Hükmünde Kararname ile ihraç edilmesi işleminin iptali talebiyle açtığı davanın uzun sürdüğü iddiasıyla yargılamanın lehine sonuçlandırılması talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 2005 yılında Kamu Personel Seçme Sınavı'ndan aldığı 77 puan ile öğretmen olarak atandığını, İstanbul'da görev yaptığı okullarda öğretmen, müdür yardımcısı ve müdür vekili olarak toplam 11 yıl çalıştığını, yasa dışı hiçbir iş ve işleminin olmadığını, hakkında açılmış herhangi bir disiplin soruşturması, soruşturma, kovuşturma veya dava bulunmadığını, herhangi bir terör örgütüne üye olmadığını veya sempati duymadığını, buna rağmen 672 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Kanun Hükmünde Kararname ile ihraç edildiğini, Olağanüstü Hal Komisyonuna yaptığı başvurusunun 2012 yılında açtığı bir hesap ile istifa ettiği sendika üyeliği gerekçe gösterilerek reddedildiğini, söz konusu işlemin iptali için açtığı davanın reddilmesi üzerine istinaf kanun yoluna başvurduğunu, dosyasının halen istinaf aşamasında incelenmeyi beklediğini, ihracına konu olan ölçütler ile ilgili yerel mahkemelerin emsal nitelikte işe iade kararlarının bulunduğunu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 26/9/2023 tarihli Yüksel Yalçınkaya v. Türkiye kararında kanunsuz suç olmayacağını, suçun şahsiliğinin, gerçekleştiği zaman yasal olan fillerin suç unsuru olmayacağını, kanunların geriye doğru yürümeyeceğinin belirtildiğini ve başvuran lehine tazminata hükmedildiğini, toplumdan tecrit duruma getirildiğini, maddi kayba uğradığını ve lekelenmeme ilkesinin ihlal edildiğini, sekiz yıldır devam eden dava nedeniyle hukuki durumunun belirsiz olduğunu iddia etmekte ve yargılamanın lehine sonuçlandırılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı Yetkisi" kenar başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

“Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.”

4. Anayasa'nın “Mahkemelerin Bağımsızlığı” başlıklı 138'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası şöyledir:

“Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.”

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Başvurular” başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. ... (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. ...”

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

7. Mezkûr Yönetmelik'in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği ..., ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı ... yönlerinden incelenir.”

8. Mezkûr Yönetmelik'in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak

ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Bununla birlikte başvuru, başvuranın 672 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Kanun Hükmünde Kararname ile haksız şekilde ihraç edildiği, ihraç işleminin iptali için açtığı davanın halen istinaf aşamasında olduğu, yargılamanın sekiz yıldır devam etmesi nedeniyle hukuki durumunun belirsiz olmasına neden olduğu iddiasıyla yargılamanın lehine sonuçlandırılması talebine ilişkindir.

12. Başvuru dilekçesi ile ekindeki belgelerin incelenmesinden; başvuranın ihracına ilişkin idari işlemin iptali talebiyle dava açtığı, bu davanın reddedilmesi üzerine istinaf kanun yoluna başvurduğu ve İstinaf Mahkemesinde yargılamanın devam ettiği anlaşılmıştır.

13. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

14. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, mezkûr Yönetmelik'in 40'inci maddesinde ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

15. Başvuruda yer alan iddialar yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, söz konusu talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerden olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve mezkûr Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

18/4/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZA
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye